

Mihin kirkkomme on menossa?

Alustus Heikki Palmun sielunhoitoryhmän tapaamisessa Pulkkiassa 1. huhtikuuta 26.3.09
Jouko Martikainen, Vanha Härkätie 48, 21410 Vanhalinna, puh. 045-125 70 51

1. Johdannoksi

”Mihin kirkkomme on menossa?” Tämän aiheen muotoilija on huolissaan – näin otaksun – kirkkomme suunnasta tai itsenäisen suunnan puuttumisesta. Tehtävän antaja ei minulle kertonut, mikä on hänen huolensa aihe. Hän siis jätti viisaasti alustajan tehtäväksi esittää oma vastauksensa hänen kysymyksensä.

Vastaukseni alkajaisiksi esitän alustukseni teesin:

Se mihin suuntaan kirkkomme menee, riippuu siitä, käyttääkö se vain puolta sillä olevasta hengellisestä kapitaalista vai koko hengellistä kapitaaliaan. Puolen kapitaalin käytöllä mennään väistämättä tiettyyn suuntaan. Koko kapitaalin käytöllä kirkkoamme vie Pyhä Henki haluamaansa suuntaan.

Tällä tarkoitan sitä, että kirkkomme heikkouden syy on mielestäni pelastusopillinen pelkistys. Pelastustalouden ankkuroituminen Jumalan sisätrinitaariseen elämään on hävinnyt näköpiiristämme. Sitä ei ole tietoisesti hylätty tai torjuttu. Jumalan tuonpuoleinen olemassaolo on toki luonnollinen osa uskonvakaumustamme. Siitä pidetään kiinni kuitenkin vain teoreettisen mahdollisuuden tavoin, eikä se siksi ole meille kaiken uskonharjoituksen perustava lähtökohta. Seuraavassa pohdin aiheitamme tästä teesistä lähtien.

Aluksi minun on syytä esittää informoitumistasoani koskeva varaus:

En enää voi läheltä seurata kirkkomme tapahtumia. Tietolähteeni ovat radio, sanomalehti ja satunnaiset keskustelut asiaa tuntevien kanssa. Tätä kautta tietooni on tullut monenlaista kirkon piirissä tehtyä strategiasuunnittelua kuluneiden viidentoista vuoden ajalta. Hallinnollisluontoisista asioista ovat etualalle nousseet kuntaliitosten vaikutukset seurakuntiin. Sanomalehtien lukijana ei ole voinut olla huomaamatta uutiskynnyksen ylittäneitä, ts. medialle riittävän sensaatiopitoisia tapahtumia kuten naispappeuteen liittyvää kahinointia ja tietoja kirkon rajusta jäsenkadosta. Lähituntumaa on minulle välittynyt paitsi oman seurakunnan toiminnasta myös kirkon koulutuskeskuksen kursseille osallistumisesta, sekä niistä tilannekatsauksista, joissa tuuletamme kirkkomme tilannetta Suomen ev.-lut. rukousveljestön kokouksissa pari kertaa vuodessa. Tarkastelukulmani ei siis nojaa kovinkaan monipuoliseen informaatiovirtaan. Siitä syystä myös teesini jää sovellutuksissaan karkeapiirteiseksi.

Mitä tarkoitan sillä, että kirkkomme puolen kapitaalin käytöllä ei vain mene, vaan ajautuu väistämättä tiettyyn suuntaan? Sitä hallitsee nyt neljä trendiä. Ne ovat, ensiksi:

a. Papisto naisistuu vauhdilla

Nojaudun tässä tuoreeseen kirkon nelivuotiskertomukseen: Siinä todetaan mm. että naisten osuus kirkon työntekijöistä kasvoi nelivuotiskaudella lähes kaikissa tehtävryhmissä. Työntekijöistä naisia oli vuonna 2007 yhteensä 71 prosenttia, miehiä 29 prosenttia. Naisten osuus koko työntekijäryhmässä on hitaasti kasvanut. Kymmenen vuotta aikaisemmin koko henkilöstöstä naisia oli 68 prosenttia.

Naisten osuus kasvoi myös seurakuntapappien ryhmässä, vuonna 2007 heitä oli 37 prosenttia. Kymmenessä vuodessa naisten osuus papistossa on noussut selvästi. Kymmenen vuotta

sitten naisia oli papeista 23 prosenttia. Seurakuntapapistossa 34-vuotiaiden ja sitä nuorempien pappien ryhmissä naiset olivat enemmistönä.

Naisten osuus teologian opiskelijoista on kasvanut useiden vuosien ajan, mikä ennakoii naisten osuuden kasvamista seurakuntapapeissa edelleen.

Nuorempien ikäluokkien koko on selvästi eläkkeelle siirtyviä pienempi. Vähintään 50-vuotiaita oli paljon ...seurakuntapapeista 45 prosenttia.

Vuosittain uusiksi papeiksi on vihitty reilu sata teologian maisteria, joista noin 60 prosenttia on ollut naisia.

Rekrytoinnin kehittämisessä joudutaan pohtimaan myös mies- ja naisopiskelijoiden merkittävää epäsuhtaa (noin 90 % kirkon alalle opiskelevista on naisia). Naisten osuus vuosina 2004-2007 opintonsa aloittaneista (Hki 852, Jsuu 195 ja ÅA 117 = 1164) oli 70 prosenttia. Naisten osuus kasvoi edellisestä nelivuotiskaudesta, jolloin se oli 66 prosenttia.

Papiksi vihittiin nelivuotiskaudella 456 henkilöä. Papiksi vihittävien määrä kasvoi jonkin verran edellisestä nelivuotiskaudesta (389 vuosina 2000-2003). Kolme viidestä vihitystä papista oli naisia. Naisten osuus vihityistä kasvoi hieman edellisestä nelivuotiskaudesta, jolloin se oli 58 prosenttia.

Mitä tästä seuraa? Käsitykseni on, että kun kymmenen vuoden aikana naisten osuuden lisääntyminen on ollut 14 prosenttia eli noin puolitoista prosenttia vuotta kohden, se tulee nopeutumaan ja ylittää jo nyt kaksi prosenttia. Sen mukaan se olisi seuraavina kymmenenä vuotena vähintään 20 prosenttia eli vuonna 2019 jo 60 prosenttia koko papistosta. Siis sukupolvessa vuodesta 1988 lähtien miesten osuus papeista on kutistumassa kolmannekseen.

Otaksun, että muutos tulee (ilman erityistoimenpiteitä) olemaan vieläkin nopeampi, sillä jo nyt on nähtävissä, että pappisvirka, samoin kuin opettajien ja eräiden muiden ammattien harjoittaminen, on leimautumassa naisten ammatiksi. Se tuo miehille asenteellisen jarrun, ainakin se tulee valikoimaan miehistä jotkut tyypit, jotka ovat valmiita työskentelemään naisleimaisessa tehtävässä. Mielestäni on selvää, että tämä muutos tulee vaikuttamaan moneen suuntaan; sitä ei tässä ole aiheellista ryhtyä lähemmin pohtimaan. Tämä kehityssuunta näyttää mielestäni niin kiistattomalta, elleivät mieskiintiöitä tukevat toimenpiteet voi sitä enää sukupolven kantamalla muuksi muuttaa.

Kun siis kysymme: Mihin kirkkomme on menossa? niin tältä osin suunta näyttää selvältä: Kirkko on menossa leimallisesti naispappien kirkoksi.

b. Humppaherätys voimistuu

Toinen voimistuva trendi on ilmiö, jota olen kutsunut ”humppaherätykseksi”. Tällä tarkoitan pyrkimystä ottaa jumalanpalveluksen virsiin kansanlaulujen sävelmiä ja muutenkin lähentää messun musiikillista ilmettä aikamme populaarimusiikin suuntaan. Tällöin korostetaan kontekstuaalisuuden merkitystä. Samalla se merkitsee taipumusta keventää jumalanpalveluksen ilmettä. Tässä eräät messun osat tuntuvat häiritseviltä. Niitä ovat mm. synnintunnustus ja ehtoollisrukous. Kun nyt seurakunnilla on mahdollisuus virittää jumalanpalvelukset itsensä näköisiksi, tällaiset häiritsevät tekijät jätetään käyttämättä ja korostetaan sitä, minkä otaksutaan olevan *publikumwirksam* eli vetävän väkeä kirkkoon.

c. Taloudellinen baasis kaventuu ja murentuu

Jäsenkadon myötä seurakuntien ja kokonaiskirkon taloudellinen baasis kaventuu ja ennen pitkää nykyisessä muodossaan murentuu. On joko tultava vähemmällä toimeen tai etsittävä uusia rahoituslähteitä. Tästä seuraa monenlaisia ongelmia. Suurten kirkkorakennusten ja kiinteistöjen

remontointia ei voida enää tehdä ajallaan, lämmityskustannustenkin hoitaminen voi tuottaa vaikeuksia, väkeä on vähennettävä ja omaisuutta myytävä. Koska seurakuntamme keskimäärin ovat paremmissa varoissa kuin kunnat, hätä ei kaadu heti päälle vaan viiveellä. Miten hoidetaan hautausmaiden hoito sen jälkeen. Onko valtiota huudettava jo apuun yhä enemmän?

d. Muutokset yllättävät ja ne tapahtuvat nopeasti

Aikaisempiin vuosisatoihin verrattuna muutokset, mitä ne koskenevatkin, ovat entistä paljon nopeampia ja vaikutukseltaan rajumpia. Sen olemme kuulleet, nähneet ja kokeneet meneillään olevassa maailmanlaajuisessa talouskriisissä. Sama koskee nyt kirkon jäsenkatoa. Kun vuodessa häviää jäsenistöä Joensuun kokoinen kaupunki, on se merkki siitä, että jotkut seikat saavat suuret ihmisryhmät reagoimaan kirkon jäsenyysasiassa samalla tavalla samaan aikaan. On varmasti viisasta todeta sen kuuluvan sähköisen tietoliikenneyhteiskunnan ja suuren yleisen liikkuvuuden ja aatteellisten muutosten tuomiin ilmiöihin, joihin on syytä eri tavoin varautua. Kuinka se tapahtuu, on kysymys, jonka selvittämiseen on syytä kiinnittää runsaasti huomiota.

”Mihin kirkkomme on menossa?” Voimme sanoa: Kaikkiin näihin seikkoihin yhä kiihtyvällä vauhdilla edellyttäen, että kirkkomme käyttää vain puolta sillä olevasta hengellisestä kapitaalista eli että se tyytyy uskonharjoituksessaan vain perinteemme tarjoamaan pelastusopilliseen pelkistykseen.

Mikä sitten on kirkkomme hengellinen kokonaiskapitaali? Tätä pohdimme lähtien liikkeelle ensimmäisestä käskystä.

2. Ensimmäinen käsky rukouksen ja mietiskelyn lähtö- ja päätekohtana

Lutherin katekismukset alkavat ensimmäisellä käskyllä: ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi, älköön sinulla olko muita jumalia minun kasvojani vasten”. Näin on Ex. 20:1 käännettävissä sanatarkasti hepreasta.

Jumala astuu ensimmäisessä käskyssä salatusta tuonpuoleisuudesta ja ilmoittaa itsensä käyttäen persoonapronominia ”minä”. Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Näin Hän ilmoittaa olevansa Herrani, omistajani ja käskijäni.

”Herra” on tässä hyvin vanha käännös heprean Jahve-nimestä. Arameankielinen raamattu kääntää sen käyttäen termiä MARJA, joka tarkoittaa samaa kuin Septuagintan siis kreikan KYRIOS ja Vulgatan DOMINUS eli suomen HERRA.

Heprean sana on jo varhain ymmärretty lähtien verbistä HAJA tai HAWA. Kummassakin tapauksessa Jahven on tulkittu tarkoittavan ”HÄN JOKA SAA OLEMAAN tai HÄN JOKA SAA SYNTYMÄÄN, tai myös HÄN JOKA ON, tai HÄN JOKA TUOTTA TULEVAN.

Mooses kysyi Jumalan nimeä voidakseen vastata israelilaisille, kenen valtuuttamana hän tuli heidän luokseen. Siihen hän sai tämän arvoitukselliselta kuulostavan vastauksen: MINÄ OLEN SE, JOKA MINÄ OLEN. Asiayhteydessään tämä tarkoittaa sitä, että Jumala on suvereeni Herra, joka on LUOJA. Hänen kädessään on myös lopunajallinen täyttymys.

Jo varhaiskristillinen uskonopillinen pohdinta tulkitsi nimen siten, että näin itsensä ilmoittava Jumala on, ei vain Luoja, vaan myös Lunastaja ja Pyhä Henki. Opetuksemme Jumalan Pyhästä Kolminaisuudesta on siis elimellisesti sidoksissa Jumalan itsestään ilmoittamaan nimeen.

Koska Jumala on minun Herani, niin koko maailman Luoja ja sen kiistaton Haltija, on osani tunnustaa Hänet Herrakseni, Lunastajakseni ja Pyhittäjäkseni. Tunnustukseni on yhtäältä peittelemätöntä itsetilitystä eli synnin tunnustamista ja toisaalta Jumalan kiittämistä, kunnioittamista ja ylistämistä.

Jumala astuu luoksemme tuonpuoleisuudestaan ja ilmoittaa itsensä meidän Herraksemme. Sitä ennen Hän on meidän ajatuksemme tavoittamattomissa. Hän on SALATTU JUMALA. Jumala ei ole kuitenkaan omien ajatuksemme kuva, vaan Hän asettaa meidät tilanteeseen, jossa meidän on tai ainakin tulisi tunnustaa Hänet oikein. Mutta mistä saamme tiedon siitä, miten tunnustan Hänet oikein, eli tunnustan Hänet siksi, joka Hän todellisuudessa on. Tämä on kaiken teologian ydinkysymys.

3. De Deo

Olen koonnut Pöhlmannin Dogmatiikan pääkohdista liitteessä olevat (De Deo – Jumalasta) ydinkohdat Jumalasta. Ne ovat peräisin luterilaisen ortodoksian isiltä. Liitteessä kiinnitämme huomiomme Jumalan töihin, joita on kahdenlaisia, sisästrinitaarisia ja ulospäin suuntautuvia. Tämä tarkoittaa sitä, että on tapana tehdä ero Jumalan sisäisen elämän ja Hänen ulospäin suuntautuvan toimintansa välillä. Näistä ensimmäistä kutsutaan Jumalan sisästrinitaariseksi elämäksi ja jälkimmäistä Jumalan pelastustaloudeksi.

(Esitellään liite ”De Deo – Jumalasta)

Kirkkomme heikkouden syy on mielestäni **pelastusopillisessa pelkistyksessä**. Tämä tarkoittaa sitä, ettei pelastustalouden perusta Jumalassa itsessään ole elimellinen osa uskonymmärrystämme eikä uskonharjoitustamme.

4. Uskonharjoituksen *työstöjännite* on heikko

Tämä uskonopillinen vinoutuma on aiheuttanut vakavia seurauksia kaikelle uskonharjoitukselle. Voisimme sanoa, että sen *työstöjännite* heikentyy samassa määrin, kun tasapaino Jumalan sisästrinitaarisen elämän ja pelastustalouden väliltä järkkyy ja painopiste siirtyy pelkästään pelastustalouteen. Uskonharjoitus ei saa sitä ”virtaa”, minkä sisästrinitaarisuuden ja pelastustalouden tasapaino väistämättä niille antaa ja mitä se tarvitsee toimiakseen tehoisasti.

Pohdiskelemme tätä väitettä lähemmin. Kuuntelemme ensin Johanneksen prologia. Sen jälkeen tarkastelemme sitä, miten Afrahat Persialainen Viisas ja Milanon piispa Ambrosius jäsentävät Jumalan pelastustalouden ja hänen sisästrinitaarisuutensa elimelliseksi osaksi rukoustansa ja mietiskelyään:

Joh. 1:1-4:

Alussa oli Sana. Sana oli Jumalan luona, ja Sana oli Jumala. Jo alussa Sana oli Jumalan luona. Kaikki syntyi Sanan voimalla. Mikään, mikä on syntynyt, ei ole syntynyt ilman häntä. Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valo.

Afrahat Persialainen Viisas kirjoittaa:

”Me iloitsimme sinussa, rakas Poika, joka olet avannut meille tien pyrkimyksemme paikkaan. Me tunnustamme sinut, vaivojemme lääkäri, joka kätkit Henkesi meihin

ruumiimme lääkkeeksi. Me palvoen kumarramme sinussa ylhäistä Isääsi, joka ylensi meidät sinussa ja kutsui luokseen. Me tunnustamme sinussa Armahduksen, joka lähetti sinut ja otti meidät mielisuosionsa, niin että elämme hänen Ainosyntyisensä kuoleman kautta. Me ylistämme sinussa Itsessään olevaa, joka erotti sinut olemuksestaan, ja lähetti sinut meille. Me ylennämme sinua, joka asut hänen pyhydessään, joka pyhitti ruumiimme saamamme pantin avulla” (Uskon monet värit, Kirjapaja 2008, 388).

Afrahat ylistää, tunnustaa ja palvoo, siis kiittää kiittämästä päästyään Jumalaa hänen kaikista hyvistä teoistaan. Ylistämisen seuralaisena kulkee vierellä mietiskely kaikesta siitä, mitä Jumala itsessään ja omasta olemuksestaan erottamansa Ainosyntyisen kautta on meitä auttanut.

Myös Afrahatia meille tutumpi latinalainen kirkkoisämme, Milanon piispa Ambrosius yhdistää pelastustalouden ja Jumalan salatun tuonpuoleisuuden erottamattomasti toisiinsa. Sen löydämme mm. jouluvirressä 16. Se lienee virsikirjamme vanhin virsi ja sopii hyvin tässä veisattavaksi.

(Veisataan virsi 16: ”Jeesus Kristus meille nyt...”).

Ambrosiuksen virsi on meditatiivinen, uskon ydinlauseiden opillista kertailua. Sitä sävyttävät ilo ja kiitollisuus Jumalan ihmeellisyydestä ja hänen Poikansa ihmiskunnalle tuomasta pelastuksesta.

5. Jumalan aseiteetti ja luotu

Uskonharjoituksemme työstöjännite on heikentynyt siitä syystä, ettei pelastustalous uskonharjoituksessamme ankkuroidu lujasti Jumalan sisäiseen elämään. Tässä jaksossa testaamme tätä väitettä suhteessa luotuun.

Luotua on koko universumi, samoin enkelivallat. Jos luotu ymmärretään irrallaan Jumalan aseiteetista, eli olemisena ja elämänä hänestä itsestään käsin, on sillä kohtalokkaita seurauksia uskonymmärrykselle ja uskonharjoitukselle.

Uskontunnustuksemme mukaan Jumala, Isä, on taivaan ja maan Luoja. Luoja ja luotu ovat siten riippuvaisia toisistaan, että Jumala loi luodun tyhjästä Sanallaan Pyhässä Hengessä. Luotu on kaikessa riippuvainen Luojustaan, Luoja ei ole siitä riippuvainen. Hän, Jumala, on olemassa ja elää itsestään. Voimme siis sanoa, että Luoja ja luotu ovat epäsymmetrisessä dynaamisessa suhteessa toisiinsa. Jumala antaa luodulle olemassaolon ja elämän omasta olemassaolostaan ja omasta elämästään. Luotu ei kuitenkaan pysty ottamaan vastaan kuin vain vähäisen Jumalan olemassaolosta ja elämästä, vaikka Jumala haluaa antaa sille yhä vain enemmän. Jumalan rakkaudellinen into antaa luodulle yhä enemmän, törmää luodun kyvyttömyyteen ottaa vastaan.

Tämä on se perusta, johon myös uskonharjoituksen tulisi aina nojata. Sen **työstöjännite** syntyy mainitsemani epäsymmetrisestä dynamiikasta. Uskonharjoituksen tehtävänä on raivata esteet sen tieltä, että Jumala voisi antaa kaikelle luodulle enemmän omasta olemassaolostaan ja elämästään. Tässä perspektiivissä kaikella luodulla on päämäärä, johon Jumala on sen vievä, nimittäin täysi osallisuus Jumalan omasta olemassaolosta ja elämästä.

Entäpä jos Jumala, Luoja, poistetaan tästä yhtälöstä. Mitä silloin tapahtuu? Silloin joudumme siihen, missä nyt olemme. Kulttuuriympäristömme uskottelee meille, että aineellinen maailma on oma luojansa ja se ohjautuu vain aineen oman energian mukaisesti; tämän prosessin katsotaan ohjautuvan sattumanvaraisesti. Sitä kutsutaan nykyään evoluutioksi eli kehittymiseksi.

Tämä ympäristömme käsitys riisuu siis uskostamme pois puolet eli tärkeimmän. Tähän olemme mukautuneet – ehkä eriasteisesti – mutta keskimäärin ottaen enemmän kuin luulemme. Silloin luodun ulkopuolella on vain tyhjiyttä, aineellinen maailma itse muuttuu meille kuormittavaksi. Siitä syystä julistuksemme on 90%:sti markionilaisittain tai ainakin puolimarkionilaisittain sävytynyt. Tämä koskee myös uskonharjoitusta yleensäkin. Siksi sen *työstöjännite* on heikko.

6. Rukouksen ja mietiskelyn kohtaama *vastavoima*

Termin **vastavoima** löysin tähän yhteyteen Tapio Puolimatkan uusimmasta kirjasta *Usko, tiede ja evoluutio*. Uusi tie 2008, 292-293. Kirjoittajasta on tässä syytä todeta, että hänen trilogiansa *Usko, tieto ja myytit*. (Tammi 2005), ja *Usko, tiede ja Raamattu* (Uusi tie 2007) ja nyt siis uusimpana mainitsemani teos ovat oloissamme ja ehkä maailmanlaajuisestikin ainutlaatuinen välienselvittely, *Auseinandersetzung*, omaa aikaamme hallitsevien uskomusten ja niiden kulttuurivaikutusten kanssa.

Puolimatka kirjoittaa:

”Naturalistinen mielikuvamaailma on lähes täydellinen vastakohta raamatulliselle maailmankuvalle, jossa kaiken lähtökohtana ja kaikkea ympäröivänä on Jumalan rakkauden ja viisauden valo. Tässä valossa kaikki ajallinen tapahtuminen on iankaikkisen tarkoituksen läpituokema. Vaikka monet ihmiset ovat edelleen vakuuttuneita Jumalan todellisuudesta, kulttuuriamme hallitsevat mielikuvat johtavat siihen, ettei tämä kokemus ole spontaania. Kun ihmiset elävät yhä enemmän puhtaasti maallistuneen ajan kategorioissa, Jumalan iankaikkisuudesta ja luomisen ajasta tulee pelkkä uskomus, vaikka sen tueksi voitaisiin esittää kuinka hyviä järkisyytiä. Mielikuvitus voidaan helposti sysätä ymmärtämään vaikeat tosiasiat toisenlaisella tavalla. -- Tällaisen kulttuurisen mielikuvamaailman sisällä elävät kristityt eivät enää koe uskonsa nousevan luomakunnan omasta todistuksesta, jonka he kokevat välittömällä ja spontaanilla tavalla. He joutuvat yhä enemmän todistamaan Jumalan todellisuutta maailmankaikkeuden järjestyksen ja hienosäädön pohjalta, koska heidän välitön kokemuksensa Jumalan todellisuudesta on heikentynyt.-- Ihmiset kokevat naturalistisen mielikuvamaailman kristillistä ”tieteellisemmäksi”, koska naturalismi kuvaa maailmankaikkeuden persoonattomaksi, ja persoonattomuuden katsotaan luonnehtivan tieteellistä asennetta. Kulttuuria hallitseva kokemus maailmankaikkeuden persoonattomuudesta ja tyhjiydestä synnyttää voimakkaan tunteenomaisen **vastavoiman** (lihavointi, JM) näkemykselle, jonka mukaan Jumala on luonut maailmankaikkeuden ja on siinä persoonallisesti läsnä. Vaikka ratkaisu tapahtuu mielikuvien ja tunteen tasolla, se kuvataan virallisen kulttuurisen kertomuksen mukaisesti tosiasioiden ja järjen voittona uskonnollisesta toiveajattelusta” (*Usko, tiede ja evoluutio*, 292-293).

Tässä on mielestäni kuvattu osuvasti se tilanne, missä jokainen kristitty täällä vanhan kristikunnan alueella harjoittaa uskoaan. Sitä estämässä tai ainakin jarruttamassa on meitä ympäröivän kulttuurin mielikuvamaailman *vastavoima*.

Miten tämä *vastavoima* on voitettavissa? Siihen on mielestäni käytettävä ensiksikin apologetiikkaa eli on paljastettava tämä virheellinen mielikuvamaailma siksi mikä se on. Tässä Puolimatkan kolme kirjaa ovat meille yliverainen apu. Toiseksi on otettava käyttöön pyhän, autuaaksi tekevän uskomme koko arsenaali. Tämä tarkoittaa nyt aiheemme osalta ja kaikessa muussakin sitä, että

uskonharjoituksemme saa työstövoimansa Jumalan sisäisen elämän ja pelastustalouden tasapainosta.

7. Sisäistrinitaarisuuden ja pelastustalouden tasapainotuksen avain: Ensimmäinen käsky

Miten sisäistrinitaarisuuden ja pelastustalouden välinen tasapaino on saavutettavissa? Se tapahtuu ensimmäisen käskyn avulla. Palaamme siis siihen, mistä lähdimme liikkeelle.

Uudessa testamentissa Herra Kristus käyttää usein itsestään ensimmäisen käskyn mukaista Jumalan itseilmoitusta. Niistä keskeisin on Mark. 14:62, jossa hän vastaa ylipapin kysymykseen: ”Oletko sinä Messias (Voideltu), sen Ylistetyn Poika?”

”Ena´na (kreikaksi ego eimi): Minä olen – ja hän jatkoi: Te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvien keskellä.”

Herramme viittaa tässä psalmiin 110:1 ja Danielin kirjan 7:13 ennustukseen Ihmisen Pojan tulemisesta taivaana pilvien päällä.

Johanneksen evankeliumessa on kahdeksan kohtaa, joissa Herra Jeesus puhuu itsestään käyttäen Jumalan itseilmoitussanoja: ”Minä olen”. Hän sanoo olevansa 1) tie, totuus ja elämä, 2) ylösnousemus ja elämä, 3) elämän leipä, 4) elämän vesi, 5) maailman valo, 6) hyvä paimen ja 7) tosi viinipuu. Keskeisin on kuitenkin seuraava eli kahdeksas kohta, nim. Joh.8:28:

”Sitten kun olette korottaneet Ihmisen Pojan, te ymmärrätte, että minä olen se, joka minä olen, enkä tee mitään omin neuvoin, vaan puhun niin kuin Isä on minua opettanut.”

Tässä Herramme käyttää selvästikin 2.Moos. 3:14:n sanoja itsestään. Hän ei kuitenkaan aseta itseään etusijalle, vaan ilmoittaa taipuvansa Isänsä tahdon ohjauksen mukaisesti. Herra Jeesus ja Hänen Isänsä ovat ihmeellisellä tavalla sisäkkäisiä ja silti itsenäisiä persoonia, suurenmoisessa vastavuoroisessa rakkaudessa ja vapaudessa. Sama sisäkkäisyys ja vapaa itsenäisyys tulevat esille myös lukuisissa kohdissa Ilmestyskirjassa (Ilm. 1:8, 18; 22:12).

8. Tasapaino Kristuksen persoonan ja hänen työnsä välillä:

Johann Friedrich Königin (1619-1664) luoma kaavio teoksesta: Theologia positiva acroamatica

Tarkastelemme lyhyesti vielä tasapainoituksen ongelmaa myös kristologian kannalta. Luterilaisen ortodoksian isät ovat selvittäneet myös tätä ongelmaa perusteellisesti. Katselemme aiheitamme nyt Johann Friedrich Königin luoman kaavion valossa. Samalla tavalla kuin uskonharjoitus rakentuu Jumalan sisäistrinitaarisuuden ja hänen pelastustaloutensa tasapainon varaan, niiden on myös opissamme Herrasta Kristuksesta nojattava sekä Hänen persoonaansa että Hänen työhönsä, ei siis vain hänen työhönsä.

(Esitellään Königin kaavio.)

9. Uskonharjoituksen työstövoima

Uskonharjoitus saa työstövoimansa siitä, että tunnustamme Jumalan siksi, mikä Hän on. Hän on meille tyhjentyvätön salaisuus, joka antaa meille ylenpalttisesti kaikkea siinä määrin kuin kykenemme ottamaan sitä vastaan. Filterimme ovat kuitenkin yleensä tukossa, niiden läpi pääsee käyttövoimaksemme vain vähäisen Jumalan omaa voimaa. Siksi on sitkeästi ja ahkerasti vain kuunneltava ensimmäistä käskyä, jossa Jumala määrittelee oman ykseytensä käyttäen sanaa ”Minä”, ”Minä olen”.

10. Mitä vahvistunut työstövoima merkitsee?

Mitä sitten seuraa siitä, että annamme ensimmäisen käskyn ohjata kaikkea uskonharjoitustamme?

Tiivistän vastaukseni teeseiksi:

- a. Siitä syntyy sisällemme ilo, into ja vakuuttuneisuus pyhän uskomme yliveraisuudesta.
- b. Sen pohjalta on mahdollista ratkaista naispappeuden tuomat solmut siten, ettei tätä asiaa käsitellä tasa-arvo-kysymyksenä vaan kultaisesta säännöstä lähtien
- c. Kaikkien musiikkityylien soveltuvuus ilmoituksen kantajina on teologisesti tarkasti koeteltavissa.
- d. Kulttuurisesti tai aatteellisesti perusteltu uskontoisuus tai uskonottomuus on uskon vapaudesta käsin aina tarkasti koeteltavissa.